

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ
ОСВІТИ: ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ У ЗДІЙСНЕННІ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ**

**Збірник
матеріалів III-ї Всеукраїнської
науково-методичної конференції**

**14-16 квітня 2021 року,
м. Одеса**

У Збірнику опубліковано матеріали III-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: підвищення ефективності використання інформаційних технологій у здійсненні освітнього процесу», яка проходила 14-16 квітня 2021 року на базі Одеської національної академії харчових технологій.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою Одеської національної академії харчових технологій від 06.04.2021, протокол № 13.

Матеріали, занесені до Збірника, друкуються за авторськими оригіналами. За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України, Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, доктора технічних наук, професора Б.В. Єгорова.

Укладач Л.Д. Риженко

Редакційна колегія:

Єгоров Б.В.	ректор Одеської національної академії харчових технологій, д.т.н., професор, академік НАН України (голова редакційної колегії)
Трішин Ф.А.	проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к.т.н., доцент (заступник голови редакційної колегії)
Дец Н.О.	директор Навчального центру організації освітнього процесу, к.т.н., доцент
Ланженко Л.О.	начальник Навчально-методичного відділу НЦООП, к.т.н., доцент
Кручек О.А.	начальник Відділу контролю якості та моніторингу діяльності, к.т.н., доцент
Корнієнко Ю.К.	начальник Відділу організації дистанційної роботи та навчання ЦІКТ, к.ф.-м.н., доцент
Мураховський В.Г.	начальник Відділу ліцензування, акредитації та сертифікації НЦООП, к.ф.-м.н., доцент
Агєєва І.М.	декан факультету менеджменту, маркетингу і логістики, к.е.н., доцент
Зімін О.В.	декан факультету низькотемпературної техніки та інженерної механіки, к.т.н., доцент
Купріна Н.М.	декан факультету економіки, бізнесу і контролю, к.е.н., доцент
Ліщенко Н.В.	декан факультету комп'ютерних систем та автоматизації, д.т.н., професор
Саркісян Г.О.	декан факультету технології вина та туристичного бізнесу, к.т.н., доцент
Соц С.М.	декан факультету технології зерна і зернового бізнесу, к.т.н., доцент
Ткач В.О.	декан факультету інноваційних технологій харчування і ресторанно-готельного бізнесу, д.е.н., професор
Шарахматова Т.Є.	декан факультету технології та товарознавства харчових продуктів і продовольчого бізнесу, к.т.н., доцент
Шестопалов С.В.	декан факультету комп'ютерної інженерії, програмування та кіберзахисту, к.т.н., доцент
Шпирко Т.В.	декан факультету нафти, газу та екології, к.т.н., доцент

ставити їм чіткі зрозумілі завдання, вести дискусії на виробничі теми з електротехнічних питань.

Третя, визначена на початку проблема, стосується специфіки викладення матеріалу. Зокрема, це передбачає

- максимально використовувати графічну інтерпретацію понять і процесів електротехніки;

- чітко відокремлювати положення і методи, які необхідно розуміти і вільно ними володіти, від їх математичного обґрунтування; мета такого розподілення – не переобтяжувати обсяг необхідних знань математичними перетвореннями, але кожного разу доводити, що необхідні знання мають науково-технічне підґрунтя;

- максимальне поєднання на лекції викладення теоретичного матеріалу та виконання відповідних розрахунково - графічних завдань практичного спрямування.

УДК 378.147.31

РОЛЬ ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ У ВНУТРІШНІЙ ЯКОСТІ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

С.Є. Саламатіна, Т.В. Кравчук, Я.В. Кравченко,

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

Одним із суттєвих показників внутрішньої якості освітньої професійної програми є якість викладання дисциплін, що забезпечується завдяки обранню викладачем сучасними формами, методами та прийомами навчання, які сприяють досягненню цілей і програмних результатів освітньої професійної програми, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Враховуючи специфіку мислення і сприйняття сучасної молоді варто використовувати продуктивні методи навчання, що сприятимуть практикоорієнтовності та дозволяють використовувати сучасні прийоми. Викладач, організовуючи свою роботу зі студентами на заняттях, має забезпечити здобувачу можливість задовольнити свої потреби у навчання. Викладач має значну увагу приділяти мотивації студентів до навчання, слід усвідомлювати, що часто за вступника при виборі освітньої програми приймають рішення батьки чи абітурієнт не в повній мірі розуміє навіщо йому вища освіта за тією чи іншою спеціальністю або не усвідомлює для чого та чи інша дисципліна потрібна в межах освітньої програми. В такому випадку важливим є вміння викладача активізувати пізнавальну діяльність за допомогою діалогічного викладу матеріалу, зокрема бесіди, цей метод застосовується до матеріалу, що носить проблемний характер, а практика підказує, що в сучасній вищій школі його можливо використовувати практично постійно, переважно під час лекцій. Лекційна і практична форми організації освітнього

процесу дозволяють працювати студентам у групах, що стимулює як активізацію так і формування цілого ряду soft skills. Здобувачі освіти мають право вільно обирати тематику досліджень, особисті погляди викладачів із тих чи інших питань не повинні бути перешкодою для реалізації студентом своєї академічної свободи.

Доступність та зрозумілість інформації, що надається студентам під час викладання, є суттєвим компонентом викладацької майстерності. Здобувачі освіти мають бути забезпечені необхідною та актуальною інформацією про дисципліну у вигляді робочої програми навчальної дисципліни та силабуса при наявності. Нажаль не завжди викладачі розуміють, що вміння правильно підібрати інформацію здобувачеві освіти, структурувати її, подбати про вчасне донесення до студента є не менш важливим, ніж викласти матеріал дисципліни на занятті. Поєднання навчання та досліджень під час реалізації освітньої програми стосується усіх рівнів освіти відповідно до власних можливостей закладу вищої освіти та фаховості викладача, здобувачі освіти можуть бути залучені до досліджень як на заняттях так і в подальшій самостійній роботі.

Оновлення змісту освіти в тому числі навчальних дисциплін на основі найновіших досягнень і сучасних практик у відповідній галузі є одним із головних завдань системи внутрішнього забезпечення якості закладу вищої освіти. Для оцінювання якості викладання важливішим принципом реалізації є принцип академічної свободи викладача, а саме можливість самостійно обирати методи, форми організації навчання, прийоми та засоби. Викладач визначає, як оновлювати зміст навчальної дисципліни на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі знань. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти мають бути чіткими, зрозумілими, давати можливість встановити досягнення здобувача вищої освіти та результати навчання для окремого освітнього компонента та освітньої програми в цілому. Тому функцією викладача в цьому процесі є вибір форми контролю та її модифікації, підготовка та налаштування здобувачів. Ці форми мають бути зрозумілі для викладача та здобувачів, вагомим чинником є якість викладання та об'єктивність оцінювання.

Вагомим фактором у реалізації освітньо-професійної програми є академічна та професійна кваліфікація викладачів. Тут важливо усвідомлювати, що формально означені кваліфікаційні вимоги не завжди забезпечують якість викладання, проте вони є основою для власних зусиль викладача, його впевненості у власних силах. Заклад вищої освіти забезпечує прозорість процедури конкурсного добору викладачів та умови для досягнення потрібного рівня їхнього професіоналізму для успішної реалізації відповідної освітньої програми. Якість викладання мала б бути аргументом до прийняття певного рішення, коли викладач є практиком то вирішення питання про залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків та експертів галузі, представників роботодавців фактично є вирішеним, визначаючи професіоналізм часто мають на увазі лише знання за фахом, хоча цьо-

го очевидно недостатньо. Якщо заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів і розвитку їх викладацької майстерності, це є позитивною практикою. Рівень професійності викладача та його внутрішній рейтинг пов'язані з балансуванням між необхідністю дотримуватися загальнодержавних вимог, що сприяють рейтинговості самого закладу вищої освіти, і заохочуванням індивідуальності викладача, стимулювання його несхожості на інших.

Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми є важливішим параметром, що має впливати на рівень якості викладання. Для того щоб заклад вищої освіти мав можливість послідовно дотримуватися процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм потрібні фахові опитування, як викладачів так і студентів. Параметри анкетування, щодо якості викладання за наступними аспектами: фахові, поведінкові, прагматичні. Необхідно з'ясувати чи викладач орієнтує на використання вивченого матеріалу в майбутній професійній діяльності, чи викладає матеріал повно та доступно, чи пояснює незрозуміле та виокремлює головне, чи вміє викликати і підтримати інтерес аудиторії до предмету, стежить за реакцією аудиторії, ставить питання, спонукає до дискусії, дотримується логіки у викладі. При опитуванні необхідно встановити об'єктивність оцінювання знань викладачем, його поважливе ставлення до студентів, уміння зняти напругу та втому аудиторії, демонстрацію творчого підходу та зацікавленість в відповідній галузі, терпіння, вимогливість, зацікавленість в успіхах студентів, культура мови, чіткість дикції, нормальний темп викладу. По суті важливим при опитуванні є виявлення студентоцентрованості, власне для цього потрібна якість викладання, що підтверджує сформовану культуру якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та діяльності за цією програмою в закладі вищої освіти.

Забезпечення якості викладання, демонструє дієвість системи внутрішнього забезпечення якості освіти, підґрунтям якої стають вимірювання чи опитування, вдосконалення викладацької майстерності, орієнтованість на формування культури якості. Викладач, який свідомо підходить до вибору методів і прийомів, обізнаний із новітніми технологіями та сучасними досягненнями у своїй галузі є найвагомішим позитивним рушієм якості освітньої програми, підтверджує ефективність системи внутрішнього забезпечення якості там де реально працюють з викладачами, де вони насправді вмотивовані, де цінується людський капітал, дієвою є кадрова політика, тоді долаються начебто невіршальні проблеми викладачів – інертність та самовпевненість, небажання розвиватися та викладач постає як сильна сторона освітньої програми.

Література

1. Рекомендації щодо застосування критеріїв оцінювання якості освітньої програми [Електронний ресурс]. Національне агентство із забезпечення якості освіти: веб-сайт. – Режим доступу: <https://naqa.gov.ua>.

2. Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти [Електронний ресурс]. Верховна рада України: веб-сайт. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>

УДК 378.147

КУРСОВЕ ПРОЄКТУВАННЯ ЯК СПОСІБ ЗАОХОЧЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В.І. Мілованов, В.М. Ярошенко,

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

Одним з ключових завдань при вдосконаленні освітнього процесу в сучасних умовах є посилення інтеграції науки і освіти. Важливою місією закладів вищої освіти при цьому є поєднання освітнього процесу з розвитком науково-технічного процесу, так як без передачі знань та відповідного науково-практичного досвіду наука не може успішно розвиватися. Такою ж мірою без науки не може успішно існувати та розвиватись освітній процес. Це зумовлює необхідність заохочення молоді до наукової діяльності, а природним середовищем для цього є заклади вищої освіти.

Однак в сучасних реаліях існує ряд факторів, що ускладнюють формування у студентів усвідомленого інтересу до наукової діяльності. Одним з таких факторів є недостатня інформованість студентів про те, що являє собою наукова діяльність. Студенти практично не мають уявлення про дослідницьку діяльність, що є складовою суттю науки. Тому найважливішим аспектом підготовки спеціалістів у сучасних закладах освіти є формування самостійності, творчої активності, інженерного підходу та наукового мислення [1]. Важливим фактором при цьому являється курсове та дипломне проєктування.

Курсове проєктування є одним із основним видів самостійної роботи студентів, яке спрямоване на закріплення, поглиблення і узагальнення теоретичних знань з навчальних дисциплін професійної підготовки, оволодіння методами наукових досліджень та професійної компетентності.. Наприклад, спеціаліст вищої кваліфікації з «Енергетичного машинобудування», повинен володіти знаннями, вміннями і навичками, як в області технологій виробництва різноманітної продукції енергетичного спрямування, так і методами розрахунку, проєктування та функціонування енергетичного обладнання, які базуються в першу чергу на досягненнях науково-технічного прогресу.

Курсова робота являється чіткою формою звітності по самостійній роботі студента під керівництвом викладача, що містить систематизовані відомості з технології енергетичного машинобудування, а також розрахункові дані та креслення, які базуються, у тому числі, і на сучасних досягненнях науково-технічних технологій. Обов'язковою умовою виконання курсового проєктування є набуття навичок постановки мети та основних завдань з

49	МІСЦЕ ОНЛАЙН ЕТИКЕТУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ І.О. Павлова, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	121
50	КРИТЕРІЇ КОГНІТИВНОГО МЕТОДУ НАВЧАННЯ О.В. Воскресенська, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	123
51	ДОСВІД ПІДГОТОВКИ ТА ЧИТАННЯ ЛЕКЦІЙ ОНЛАЙН ПО ТЕХНІЧНИМ ДИСЦИПЛІНАМ Л.І. Морозюк, В.В. Соколовська-Єфименко, Б.Г. Грудка, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	125
52	ZOOM – НЕСПОДІВАНА РЕАЛЬНІСТЬ М.І. Кепін, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	127
53	ЗВОРТНИЙ ЗВ'ЯЗОК З БОКУ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ ЛЕКЦІЙ А.П. Ліпін, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	129
54	РІЗНОМАНІТНІСТЬ ПРИ ВИКЛАДАННІ ЛЕКЦІЙ А.П. Ліпін, І.М. Шипко, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	130
55	ОХОРОНА ПРАЦІ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ. ЩО ПОВИННІ ЗНАТИ І ЗДІЙСНЮВАТИ ВИКЛАДАЧІ Я.Г. Верхівкер, О.М. Мирошніченко, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	132
56	ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ЕЛЕКТРОТЕХНІКИ СТУДЕНТАМ І КУРСУ А.А. Галіулін, Т.А. Ревенюк, О.Ю. Розіна, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	133
57	РОЛЬ ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ У ВНУТРІШНІЙ ЯКОСТІ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ С.Є. Саламатіна, Т.В. Кравчук, Я.В. Кравченко, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	135
58	КУРСОВЕ ПРОЕКТУВАННЯ ЯК СПОСІБ ЗАОХОЧЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В.І. Мілованов, В.М. Ярошенко, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	138
59	ВИКЛИКИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Т.В. Стрікаленко, О.В. Ляпіна, О.М. Берегова, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	141
60	ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ «ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ ОБЛІКУ» В ДИСТАНЦІЙ- НОМУ ПРОСТОРІ Т.Д. Маркова, Г.Б. Пчелянська, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	142
61	МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВЕ ПРАВО» ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ» Г.О. Ткачук, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	143

**ПЕРЕЛІК ЗВО УКРАЇНИ, ЩО ВЗЯЛИ УЧАСТЬ
У III-й ВСЕУКРАЇНСЬКІЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНІЙ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

1. Державний університет інфраструктури та технологій, м. Київ
2. ВСП «Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж КНТЕУ»
3. Івано-Франківський національний медичний університет
4. Одеський національний медичний університет
5. Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти», м. Київ
6. ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
7. Херсонська державна морська академія
8. Kyiv National University of Technologies and Design
9. Харківський національний університет радіоелектроніки
10. Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
11. Львівський національний університет імені Івана Франка
12. Державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди, м. Переяслав
13. Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк
14. Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця
15. Харківський національний університет внутрішніх справ
16. Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ
17. Національний університет харчових технологій, м. Київ
18. Луганський державний університет внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка, м. Северодонецьк
19. Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
20. Донецький національний медичний університет, м. Маріуполь
21. Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького
22. Київський національний торговельно-економічний університет
23. Одеський національний політехнічний університет
24. Покровський педагогічний фаховий коледж, м. Покровськ
25. Донбаський державний педагогічний університет, м. Слов'янськ